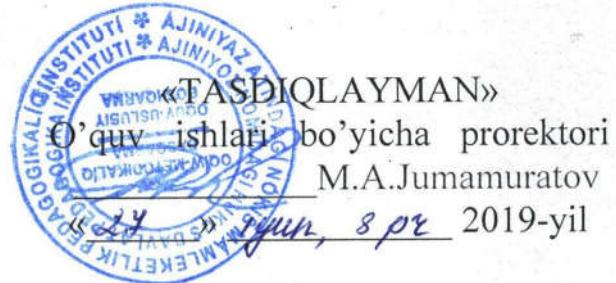

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY va O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI

AJINIY佐 nomidagi NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

«Ro'yhatga olindi»
№ BD-5110900- 2.02
2019 yil «27» yun

«PSIXOLOGIYa NAZARIYaSI va TARIXI»

fanining 1-kurs uchun

IShChI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – gumanitar
Ta'lif sohasi:	110000 – pedagogika
Ta'lif yo'nalishi:	5110900 – pedagogika va psixologiya

Nº	Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr
1.	Ma'ruza	44	I
		46	II
2.	Seminar mashg'uloti	30	I
		30	II
3.	Laboratoriya mashg'uloti	20	I
		20	II
4.	Mustaqil ta'lif	64	I
		96	II
	Jami auditoriya soati:	190	I - II
	Umumiy o'quv soati:	350	I - II

NUKUS - 2019 yil

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv reja ya o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

p.f.n., dots. Urumbaeva A.N.

Taqrizchilar:

ps.f.n., dots. Sherimbetova Z.Sh.

ps.f.n., dots. Tileumbetova Q.D.

Fanning ishchi o'quv daстuri «Psixologiya» kafedrasining 2019 - yil «25» iyundagi №11 - sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashiga muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri:

ps.f.n., dots. Sherimbetova Z.Sh.

Fanning ishchi o'quv dasturi «Pedagogika» fakulteti Kengashining 2019- yil «26» iyundagi №11 – sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Fakul'tet Kengashi raisi:

ps.f.n., dots. Saparov Ch.B.

«Kelishildi»:

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Ishchi o'quv dasturi Ajiniyoz nomidagi Nukus Davlat Pedagogika Instituti ilmiy-o'quv-uslubiy Kengashida muxokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan. 2019-yil «27» iyundagi, №8-sonli majlis bayonnomasi.

I. O'quv fanining dolzarbliji, uning oliv kasbiy ta'lindagi o'rni

Inson psixologiyasini bilish shaxs ta'lim-tarbiyasi hamda kamolga etishini samarali yo'lga qo'yilishiga olib keladi. Ayniqsa, bo'lajak mutaxassislarni inson bilan bog'liq faoliyatini nazarda tutadigan bo'lsak ham nazariy va amaliy bilimlarni egallahshni taqozo etadi. Ta'kidlash joizki, o'quv fani talabaga shaxs omili bilan bog'liq fundamental bilimlarni egallahshni taqozo qiladi. Shu bilan birga, kasbiy faoliyati uchun zarur bo'ladigan nazariy bilimlarni shakllantirishni nazarda tutadi. Ma'lumki, ta'lim-tarbiya jarayonining asosiy muammosi shaxs va uning kamoloti masalasi hisoblanadi. Jumladan, o'quv jarayoni ta'lim-tarbiya masalalarini to'g'ri tashkil qilishda shaxs omili muhim sanaladi. Shu bois, talabalar shaxs psixologiyasini va unda kechadigan ruhiy holatlari yuzasidan nazariy va amaliy bilimlarni qo'lga kiritishlari lozim.

«Psixologiya nazariyasi va tarixi» fani doirasida bo'lajak mutaxassis nazariy bilimlarni egallah bilan birga shaxs amaliyotiga doir qarashlarni tahlil qilish imkoniga ega bo'ladi.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishdan **maqsad** - talabalarni amaliyotchi psixologning kasbiy faoliyati va uning talablari, psixologiya tarixi va uning shakllanish jarayoni, psixologiya fanining dolzarb masalalari, individ, shaxs, individuallik va shaxs psixik taraqqiyotining muammolari bilan tanishtirish, kasbiy faoliyatga doir masalalarini ongli ravishda tadqiq etish, psixologiyaga doir masalalarning echimini topishda psixologiyaning imkoniyatlari, mohiyatini tushuntirish va ularni qo'llay olishga o'rgatishdir.

Fanning **vazifasi** – talabalarda psixologning kasbiy faoliyati, psixologiya tarixi, psixologiyaning mohiyati, psixika va ong tushunchalari, psixik jarayonlar, holatlar, xususiyatlar haqidagi bilimlar bilan qurollantirishdan iborat.

III. Fan bo'yicha talabalarning bilimiga, ko'nikma va malakasiga quyiladigan talablar:

«Psixologiya nazariyasi va tarixi» o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida **talaba**:

- psixolog kasbiy faoliyati, psixologiya fanining predmeti, maqsad- vazifalari, psixologiya zamonaviy fanlar tizimida, psixika va uning evolyutsiyasi, ong va uning taraqqiyoti, faoliyatning psixologik tavsifi, bilish jarayonlari, shaxsning hissiy-irodaviy sohasi, shaxsning individual psixologik xususiyatlari haqida **tasavvurga ega bo'lishi kerak**;
- psixika borasidagi nazariyalarni, shaxs xususidagi kontseptsiyalarni, oliv psixik funktsiyalar borasidagi qarashlarni, xarakterga doir nazariyalarni, qobiliyatlar borasidagi nazariyalarni, emotsiional hodisalar nazariyasini, psixologik tadqiqotlarni tashkil qilishni **bilishi va ulardan foydalana olishi kerak**;
- shaxsni o'rganishning metodologik asoslari, ongsizlik muammosi, aqliy operatsiyalarning asosiy turlari, shaxsning bilish jarayonlari, shaxs xususiyatlarini tadqiq qilish **ko'nikmasiga ega bo'lishi kerak**.

IV. Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi:

«Psixologiya nazariyasi va tarixi» fani asosiy umumkasbiy fan hisoblanib u **1-2-semestrda** o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejada rejalaشتirilgan gumanitar va tabiiy-ilmiy fanlar (O'zbekiston tarixi, dinshunoslik, matematika, yosh fiziologyysi va gigienasi, ekologiya, rus/chet tili va h.) va umumkasbiy fanlar (pedagogika nazariyasi va tarixi, rivojlanish psixologiyasi va pedagogik psixologiya va h.) bloklardan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlik talab etiladi.

V. Fanni o'qitishda foydalaniladigan zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar:

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan elektron doska-Hitachi, LCD – monitor, elektron ko'rsatkich, video, audiomagnitofon, kompyuter, proektor, DVD – diskovodlarni qo'llash orqali ma'ruza, seminar mashg'ulotlarida talabalarning nazariy hamda amaliy bilimlarni egallash samaradorligini oshirish mumkin. Shu boisdan, dars mashg'ulotlarini tashkil etishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan unumli foydalanishni keng yo'lga qo'yish rejalashtirilgan.

Fanni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali ta'limda pedagog-talaba hamkorligini kuchaytirish hamda ta'lim samaradorligini oshirish mumkin. Shu maqsadda, «Psixologiya nazariyasi va tarixi» fanidan dars mashg'ulotlarini tashkil etishda ilmiy asoslangan pedagogik texnologiyalardan, ya'ni «Aqliy xujum», «Klaster» metodi, «Bumerang», «T-jadvali», «Tarozi», «Elpig'ich», «FSMU», «Baliq skeleti» texnologiyasi va «Qanday?», «Nima uchun?», «Venn diagrammasi»dan keng foydalanish ko'zda tutilgan. Bundan tashqari, pedagogik jarayon natijalarini xolisona baholash uchun test usuli, savol-javob tizimi, talabaning bilim va ko'nikmalarini egallash jarayonini nazorat etish usullaridan foydalanish maqsadga muvofiqliqdir.

VI. ASOSIY NAZARIY· QISM

Fanning ma'ruza mashg'ulotlari mazmuni:

I-MODUL: Mutaxassislikka kirish (1-qism)

1-Mavzu: Kasblar va professionalizm «Mutaxassislikka kirish» fanining asosiy tushunchasi sifatida

Kasb va professionalizm haqida, kasb haqida umumiylasavvur, mutaxassis va havaskorlar psixologiyasi xususida, psixolog kasbining shakllanish tarixi.

2-Mavzu: Malakali psixolog nazariyotchi va amaliyotchi sifatida

Amaliy psixologiya haqida umumiylasavvur, psixologik yordam, psixologik himoya va psixologik yo'naltirish, amaliy psixologyaning asosiy bo'limlari va tuzilishi, psixoprofilaktik ishlarning muhim vaziflari, psixodiagnostika amaliy psixolog faoliyatining yo'nalishi sifatida, psixokorreksiya haqida umumiylasavvur, psixokorrektsiyaning metod va usullariga umumiylasavvur, psixologik maslahatning nazariy va metodologik asoslari, psixologik maslahatning metod va turlari, amaliyotchi psixolog ishining shakllari, psixolog ishining individual va guruhiy shakllarining qiyosiy tahlili, psixologik trening amaliyotchi psixologning metodi sifatida

3-Mavzu: Amaliyotchi psixologning faoliyat sohalari

Xalq ta'limi bo'g'inida psixologik xizmatning asosiy muammolari va vazifalari, oilaga psixologik yordam, oilalar bilan psixodiagnostik va psixokorreksion ishlarning o'ziga xosligi.

4-Mavzu: Amaliyotchi psixolog faoliyatining umumiylasavvur masalalari

Amaliyotchi psixolog faoliyatini samaradorligini baholash muammosi, amaliyotchi psixolog shaxsiga qo'yiladigan muhim talablar, amaliyotchi psixolog faoliyatida o'z-o'ziga yordam muammosi, amaliyotchi psixolog ijodkor sifatida.

5-Mavzu: Psixologning kasbiy o'zini-o'zi anglashning axloqiy jihatlari

Psixologiyada etnik muammolarni qayta ko'rib chiqish darajasi va asosiy variantlari, psixologiyada muhim «etnik paradoks», psixologning ilmiy tadqiqotchilik faoliyatining etnik muammosi, amaliyotchi psixologni «qiziqtiradigan» va asosiy etnik muammolari, psixolog faoliyatining muhim etnik tamoyillari, psixolog faoliyatida umuminsoniy qadriyatlar muammosi, psixolog-amaliyotching muhim etnik yo'nalishi.

2-MODUL: Psixologiya tarixi (2-qism)

6-Mavzu: Psixologiya tarixi faniga kirish

Psixologiya tarixi fanining predmeti va metodlari. Psixologiyaning rivojlanish bosqichlari. Psixologiyani rivojlanishining asosiy omillari va tamoyillari.

7-Mavzu: Psixologiyani dastlabki va o'rta asrlarda rivojlanishi

Antik davrning psixologik nazariyalari. O'rta asrlarda psixologiyaning umumiy tavsifi. V-XI asrlarda Evropada psixologiyani rivojlanishi. Yangi dayrda psixologiyani rivojlanishi va uning birinchi nazariyasi. Psixologiyada ratsionalizm va sensualizm.

8-Mavzu: XVIII-XIX asrlarda psixologiyani rivojlanishi

XVIII asr psixologiyasiga umumiy tavsif. Frantsuz va nemis psixologiyasini rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyani yuzaga kelishi va rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyaning klassik nazariyasi. XIX asrning 2-chi yarmida assotsiativ psixologiyani rivojlanishi. Eksperimental psixologiyani shakllanishi.

9-Mavzu: XIX –XX asrlarda xorijda psixologiyani rivojlanishi

Yangi psixologik maktablarni shakllanishi va rivojlanishi. Strukturalizm. Vyurtsburg maktabi. Frantsuz sotsiologiya maktabi.

10-Mavzu: XX asrdagi psixologiyani rivojlanishi

Psixologiyada metodologik inqiroz. Bixevoirizmga umumiy tavsifnomasi. Neobixevoirizmni yuzaga kelishi va rivojlanishi. Geshtaltpsixologiyaga umumiy tavsif. Psichoanaliz va uning rivojlanishi. K.Yungning analitik psixologiyasi. Adlerning individual psixologiyasi.

11-Mavzu: XX asrning 2-chi yarmida yangi yo'nalishlarni yuzaga kelishi

Gumanistik psixologiyaga umumiy tavsif. Gumanistik psixologiyaning 1-chi nazariyasi. K.Rodjers va V.Franklnning psixoterapevtik va nazariy kontseptsiyasi. Genetik psixologiya. Rossiyada psixologiyani rivojlanishi.

3-MODUL: Umumiy psixologiyaga kirish (3-qism)

12-Mavzu: Umumiy psixologiya fanining predmeti, vazifalari, metodlari

Shaxsni o'rganishning metodologik asoslari. Inson va insoniyat haqidagi fan. Psixologiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Psixologiya fanining tamoyillari. Psixologiyaning asosiy metodlari.

13-Mavzu: Psixologiya zamonaviy fanlar tizimida

Ruh va ong haqidagi antik davr va o'rta asrlardagi qarashlar. Introspeksiya metodi va o'zini-o'zi kuzatish muammosi. Bixevoirizm xulq-atvor haqidagi fan. Psixikaning rivojlanish tarixi. Psixologiyaning boshqa fanlar bilan aloqasi. Psixologiyaning sohalari.

14-Mavzu: Psixika va uning evolyutsiyasi

Psixika haqida tushuncha. Hayvon psixikasining rivojlanishi. Ong va uning taraqqiyoti. Ong haqida tushuncha, inson psixikasini rivojlanishining tarixiy-madaniy kontseptsiyasi. Inson psixikasining rivojlanishi. Inson psixikasining fiziologik asosi. Ongsizlik muammosi.

15-Mavzu: Faoliyat

Faoliyatning psixologik tavsifi. Faoliyatning psixologik nazariyalari. Faoliyatning operatsional-texnik jihatlari. Harakatlar fiziologiyasi va faollik fiziologiyasi.

16-Mavzu: Shaxs

Shaxs haqida tushuncha. Shaxs borasida biogenetik va sotsiogenetik nazariyalar. Shaxs shakllanishi va rivojlanishi. Shaxs nazariyalar.

4 - MODUL: Kognitiv psixologiya (4-qism)

17-Mavzu: Diqqat

Diqqat haqida tushuncha. Diqqat turlari. Diqqat xususiyatlari. Diqqatning rivojlanishi.

18-Mavzu: Sezgi

Sezgi haqida tushuncha. Sezgi turlari. Sezgining xususiyatlari va tavsifi. Sensor adaptatsiya va sezgilarning o'zaro ta'siri. Sezgining rivojlanishi.

19-Mavzu: Idrok

Idrokning umumiy tavsifi. Idrokning nerv-fiziologik asosi. Idrok xususiyatlari va turlari. Idrokning individual farqlari va uning rivojlanishi. Idrokda predmet va fon. Fazoni, vaqtini, harakatni idrok qilish.

20 - Mavzu: Xotira

Xotira haqida tushucha va uning tavsifi. Xotira turlari. Xotira jarayonlari va mexanizmlari. Xotiradagi individual farqlar va uning rivojlanishi.

21-Mavzu: Xayol

Xayol haqida tushuncha va uning inson psixik faoliyatidagi roli. Xayol turlari. Xayoliy obrazlarni qayta ishslash mexanizmlari. Xayoldagi individual farqlar va uning rivojlanishi. Xayol va ijod.

22-Mavzu: Tafakkur

Tafakkur tabiatи va uning turlari. Tafakkur shakllari. Tafakkurni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv. Aqliy operatsiyalarning asosiy turlari. Murakkab mantiqiy masalalarni echish va ijodiy tafakkur. Tafakkurning rivojlanishi.

23-Mavzu: Nutq

Nutq haqida tushuncha. Nutqning fiziologik asoslari. Nutqni o'rganishga nazariy yondashuv. Nutqning turlari. Nutqning rivojlanishi.

5 - MODUL: Hissiy-irodaviy soha psixologiyasi (5-qism)

24-Mavzu: Iroda

Irodaviy harakatlar haqida tushuncha. Iroda borasidagi psixologik nazariyalar. Irodaviy harakatlarning fiziologik motivatsion asoslari. Irodaviy harakat tuzilishi va rivojlanishi.

25-Mavzu: Hissiyot

Hissiyotning umumiy tavsifi va uning turlari. Hissiyotning fiziologik asosi va psixologik nazariyalar. Hissiyotning rivojlanishi va inson hayotidagi o'rni.

26-Mavzu: Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi

Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi haqida tushuncha. Motivatsiya haqidagi nazariyalar. Motivatsion soha rivojlanishining asosiy qonuniyatları.

1 kypc - Йорулар негарис

6 - MODUL: Individual farqlar psixologiyasi (6-qism)

27-Mavzu: Qobiliyat

Qobiliyat haqida tushuncha. Qobiliyat rivojlanishi va individual farqlar. Inson qobiliyatining biologik asoslari. Qobiliyatning rivojlanishi.

28-Mavzu: Temperament

Temperament haqida tushuncha. Temperament haqidagi ta'limotlarning qisqacha mazmuni. Temperamentga psixologik tavsif va inson faoliyati.

29-Mavzu: Xarakter

Xarakter haqida tushuncha. Xarakterni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv. Xarakterning shakllanishi.

Ma'ruza mashg'ulotlari taqsimoti:

Nº	Ma'ruza mavzulari	Soat hajmi
1-SEMESTR		
<i>1-MODUL: Mutaxassislikka kirish (1-qism)</i>		
1.	1-Mavzu: Kasblar va professionalizm «Mutaxassislikka kirish» fanining asosi tushunchasi sifatida	4
2.	2-Mavzu: Malakali psixolog nazariyotchi va amaliyotchi sifatida	4
3.	3-Mavzu: Amaliyotchi psixologning faoliyat sohalari	4
4.	4-Mavzu: Amaliyotchi psixolog faoliyatining umumiylasalari	4
5.	5-Mavzu: Psixologning kasbiy o'zini-o'zi anglashning axloqiy jihatlari	4
<i>2-MODUL: Psixologiya tarixi (2-qism)</i>		
6.	6-Mavzu: Psixologiya tarixi faniga kirish	4
7.	7-Mavzu: Psixologiyani dastlabki va o'rta asrlarda rivojlanishi	4
8.	8-Mavzu: XVIII-XIX asrlarda psixologiyani rivojlanishi	4
9.	9-Mavzu: XIX –XX asrlarda xorijda psixologiyani rivojlanishi	4
10.	10-Mavzu: XX asrda psixologiyani rivojlanishi	4
11.	11-Mavzu: XX asrning 2-chi yarmida yangi yo'nalishlarni yuzaga kelishi	4
JAMI:		44 soat
2-SEMESTR		
<i>3-MODUL: Umumiy psixologiyaga kirish (3-qism)</i>		
12.	12-Mavzu: «Umumiy psixologiya» fanining predmeti, vazifalari, metodlari	4
13.	13-Mavzu: Psixologiya zamonaviy fanlar tizimida	2
14.	14-Mavzu: Psixika va uning evolyutsiyasi	4
15.	15-Mavzu: Faoliyat	2
16.	16-Mavzu: Shaxs	2
<i>4 - MODUL: Kognitiv psixologiya (4-qism)</i>		
17.	17-Mavzu: Diqqat	2
18.	18-Mavzu: Sezgi	2
19.	19-Mavzu: Idrok	2
20.	20-Mavzu: Xotira	4
21.	21-Mavzu: Xayol	2
22.	22-Mavzu: Tafakkur	4
23.	23-Mavzu: Nutq	2
<i>5 - MODUL: Hissiy-irodaviy soha psixologiyasi (5-qism)</i>		
24.	24-Mavzu: Iroda	2
25.	25-Mavzu: Hissiyot	2
26.	26-Mavzu: Shaxs yo'naliganligi va faoliyat motivi	2

6-MODUL: Individual farqlar psixologiyasi (6-qism)		
27.	27-Mavzu: Qobiliyat	2
28.	28-Mavzu: Temperament	4
29.	29-Mavzu: Xarakter	2
JAMI:		46 soat

Ma'ruza mashg'ulotlari multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o'tiladi. Talabalar fanni o'zlashtirishi uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi axborot va pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'qitishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar hamda virtual stendlardan foydalaniladi. Ma'ruza darslarida mos ravishda «Bumerang», «Zig-zag», «Guruh bo'lib ishlash», «Insert», «Koop-koop», «Venn diagrammasi», «SWOT – tahlil jadvali», «Kaskad», «Arra», «Baliq skeleti» texnologiyalari, O'UM va keyslardan foydalanish lozim.

VII. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlarida talabalarda psixologiya nazariyasi va tarixiga doir **bilim, ko'nikma va malakalar** hosil qilinadi. Seminar mashg'ulotlari multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, keys-stadi texnologiyasi ishlataladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimediya qurilmalari yordamida uzatiladi.

Seminar mashg'ulotlari taqsimoti

Nº	Seminar mavzulari	Coat hajmi
1-SEMESTR		
1.	Kasblar va professionalizm «Mutaxassislikka kirish» fanining asosiy tushunchasi sifatida	2
2.	Malakali psixolog nazariyotchi va amaliyotchi sifatida	2
3.	Amaliyotchi psixologning faoliyat sohalari	2
4.	Amaliyotchi psixolog faoliyatining umumiy masalalari	2
5.	Psixologning kasbiy o'zini-o'zi anglashning axloqiy jihatlari	2
6.	Psixologiya tarixi faniga kirish	2
7.	Psixologiyani dastlabki va o'rta asrlarda rivojlanishi	2
8.	XVIII-XIX asrlarda psixologiyani rivojlanishi	4
9.	XIX-XX asrlarda xorijda psixologiyani rivojlanishi	4
10.	XX asrda psixologiyani rivojlanishi	4
11.	XX asrning 2-chi yarmida yangi yo'nalishlarni yuzaga kelishi	4
JAMI:		30 soat
2-SEMESTR		
12.	«Umumiy psixologiya» fanining predmeti, vazifalari, metodlari	2
13.	Psixologiya zamonaviy fanlar tizimida	2
14.	Psixika va uning evolyutsiyasi	2
15.	Faoliyat	2
16.	Shaxs	2
17.	Diqqat	2
18.	Sezgi va Idrok	2
19.	Xotira va Xayol	2
20.	Tafakkur va Nutq	2
21.	Iroda	2
22.	Hissiyot	2
23.	Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi	2
24.	Qobiliyat	2

25.	Temperament	2
26.	Xarakter	2
	JAMI:	30 soat

VIII. Laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Laboratoriya ishlari talabalarda psixik jarayonlar, holatlar, shaxs xususiyatlarni yuzaga kelishi mexanizmlarini tadqiq qilish yuzasidan amaliy ko'nikma va malaka hosil qiladilar. Laboratoriya mashg'ulotlari faol va interfaol usullar yordamida multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhni 2-ta kichik guruhga bo'linib alohida o'tiladi.

Laboratoriya mashg'ulotlari taqsimoti

Nº	Laboratoriya mavzulari	Coat hajmi
1-SEMESTR		
1.	Kasblar va professionalizm «Mutaxassislikka kirish» fanining asosiy tushunchasi sifatida	2
2.	Malakali psixolog nazariyotchi va amaliyotchi sifatida. Amaliyotchi psixologning faoliyat sohalari.	4
3.	Amaliyotchi psixolog faoliyatining umumiylar masalalari. Psixologning kasbiy o'zini-o'zi angloshning axloqiy jihatlari.	4
4.	Psixologiya tarixi faniga kirish. Psixologiyani dastlabki va o'rta asrlarda rivojlanishi	2
5.	XVIII-XIX asrlarda psixologiyani rivojlanishi	2
6.	XIX-XX asrlarda xorijda psixologiyani rivojlanishi	2
7.	XX asrda psixologiyani rivojlanishi	2
8.	XX asrning 2-chi yarmida yangi yo'nalishlarni yuzaga kelishi	2
	JAMI:	20 soat
2-SEMESTR		
9.	«Umumiy psixologiya» fanining predmeti, vazifalari, metodlari	2
10.	Psixologiya zamonaviy fanlar tizimida.	2
11.	Psixika va uning evolyutsiyasi	2
12.	Faoliyat. Shaxs.	2
13.	Diqqat	2
14.	Sezgi. Idrok.	2
15.	Xotira. Xayol.	2
16.	Tafakkur. Nutq.	2
17.	Iroda. Hissiyot. Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi	2
18.	Qobiliyat. Temperament. Xarakter.	2
	JAMI:	20 soat

IX. Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlar. Mustaqil ta'lif uchun tavsiya etiladigan mavzular.

Talaba mustaqil ta'lifni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanishi tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishslash;
- masofaviy ta'lif.

Talabaga mustaqil ta'lifning mavzulari beriladi, bu mavzular bo'yicha egallanishi kerak bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar, muddati va topshirish shakli aytildi. Ko'rsatilgan muddatda nazariy material konspekti, referati ko'rildi, test yoki savol-javob o'tkaziladi.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'limni mavzulari:

1. Psixolog mutaxassisligiga kirish
2. Psixolog kasbiy faoliyati turlari
3. Psixolog kasbiy faoliyatining etikasi
4. Dastlabki davrlarda psixologiya fanining rivojlanishi
5. Antik davrda psixologik bilimlarni yuzaga kelishi
6. O'rta asrlarda psixologik fikrlarni rivojlanishi
7. Yangi davr psixologiyasiga umumiyl tavsifnomasi
8. XVIII asr psixologiyasiga umumiyl tavsif
9. Frantsuz psixologiyasini rivojlanishi
10. Nemis psixologiyasining rivojlanishi
11. Assotsiativ psixologiyaning paydo bo'lishi va rivojlanishi
12. Eksperimental psixologiyaning shakllanishi
13. Psixologiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari
14. Psixologiyaning asosiy metodlari
15. Psixika haqida tushuncha
16. Hayvon psixikasining rivojlanishi
17. Ong va uning taraqqiyoti
18. Ongsizlik muammosi
19. Faoliyatning psixologik tavsifi
20. Faoliyatning psixologik nazariyalar
21. Shaxs haqida tushuncha
22. Shaxs borasidagi nazariyalar
23. Diqqat haqida tushuncha
24. Diqqat turlari
25. Diqqat xususiyatlari
26. Diqqatning rivojlanishi
27. Sezgi haqida tushuncha
28. Sezgi turlari
29. Sezgining xususiyatlari va tavsifi
30. Sezgining rivojlanishi
31. Idrokning umumiyl tavsifnomasi
32. Idrok xususiyatlari va turlari
33. Idrokning individual farqlari va uning rivojlanishi
34. Fazoni, vaqtini, harakatni idrok qilish
35. Xotira haqida tushucha va uning tavsifi
36. Xotira turlari
37. Xotira jarayonlari va mexanizmlari
38. Xotiradagi individual farqlar va uning rivojlanishi
39. Xayol haqida tushuncha va uning inson psixik faoliyatidagi roli
40. Xayol turlari. Xayol va ijod
41. Xayoliy obrazlarni qayta ishlash mexanizmlari
42. Xayoldagi individual farqlar va uning rivojlanishi
43. Tafakkur tabiatini va uning turlari
44. Tafakkur shakllari
45. Tafakkurni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv
46. Aqliy operatsiyalarning asosiy turlari
47. Murakkab mantiqiy masalalarni echish va ijodiy tafakkur
48. Tafakkurning rivojlanishi
49. Nutq haqida tushuncha. Nutqning fiziologik asoslari
50. Nutqni o'rganishga nazariy yondashuv
51. Nutqning turlari. Nutqning rivojlanishi

52. Irodaviy harakatlar haqida tushuncha
53. Iroda borasidagi psixologik nazariyalar
54. Irodaviy harakatlarning fiziologik motivatsion asoslari
55. Irodaviy harakat tuzilishi va rivojlanishi
56. Hissiyotning umumiy tavsifi va uning turlari
57. Hissiyotning fiziologik asosi va psixologik nazariyalari
58. Hissiyotning rivojlanishi va inson hayotidagi o'rni
59. Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi haqida tushuncha
60. Motivatsiya haqidagi nazariyalar
61. Motivatsion soha rivojlanishining asosiy qonuniyatları
62. Qobiliyat haqida tushuncha
63. Qobiliyat rivojlanishi va individual farqlar
64. Inson qobiliyatining biologik asoslari
65. Temperament haqida tushuncha
66. Temperament haqidagi ta'limotlarning qisqacha mazmuni
67. Temperamentga psixologik tavsif va inson faoliyati
68. Xarakter haqida tushuncha
69. Xarakterni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv
70. Xarakterning shakllanishi

Izoh*: Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi. Mustaqil ish mavzulari fan bo'limlari bo'yicha ishchi dasturi mashg'ulotlari uchun ajratilgan soatlar hajmiga mos holda foydalanish tavsiya etiladi.

X. Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

Baholash usullari:		Ekspress testlar, yozma ishlar, og'zaki so'rov, prezентatsiyalar va b.
Baholash mezonlari:		
Ball	Baho	Talabaning bilim darajasi
«5»	A'lo	<p>quyidagilarga javob berishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Psixologiya nazariyasi va tarixi» fanini predmeti, tarixi, maqsadi, vazifalari yuzasidan nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lishi; • Amaliy psixolog faoliyatining asosiy ko'rinishlarini taxlil qila olishi va ularni o'zaro taqqoslagan xolda ijodiy fikrlay olishi; • Fan doirasida egallagan bilimlarini amalda qo'llay olishi; • Fan taraqqiyoti yuzasidan nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lishi; • o'rganilgan barcha mavzular mustaqil mushohada yurita olishi; • «Psixologiya nazariyasi va tarixi» fani predmeti, tamoyillari mohiyatini tushunishi; • fan mavzularini bilishi va aytib bera olishi; • tasavvurga ega bo'lishi.
«4»	Yaxshi	<p>quyidagilarga javob berishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Psixologiya nazariyasi va tarixi» fani doirasida egallagan bilimlarini amalda qo'llay olishi; • Fan taraqqiyoti yuzasidan nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lishi; • o'rganilgan barcha mavzular bo'yicha mustaqil mushohada yurita olishi; • Amaliy psixolog faoliyatining mohiyatini tushunishi; • fan mavzularini bilishi va aytib bera olishi; tasavvurga ega bo'lishi.
«3»	Qoniqa rli	<p>quyidagilarga javob berishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Psixologiya nazariyasi va tarixi» fani predmeti, tamoyillari mohiyatini

		tushunishi; • fan mavzularini biliшi va aytib bera olishi; tasavvurga ega bo'lishi.
«2»	Qoniqa rsiz	Talaba: • «Psixologiya nazariyasi va tarixi» fani haqida aniq tasavvurga ega bo'lmasligi; • «Psixologiya nazariyasi va tarixi» fani mavzularini umuman bilmasligi.

XI. Foydalanadigan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yhati:

Asosiy adabiyotlar:

- Гозиев Э.Г. «Умумий психология», Т., 1-2 китоб, 2002
- Иванов П.И., Зуфарова М. «Умумий психология», Т., 2008
- Каримова В. «Психология», Т., 2002
- Климов Е.А. «Общая психология», М., «Речь», 2001
- Хайдаров Ф.И., Халилова Н.И. «Умумий психология», Т., 2010
- Штерн А.С. «Введение в психологию» М., «Академия», С-Пб, 2002
- David G.Mayers «Psixologiya», NY, 2010, WORTH PUBLISHERS, 118 p.

Qo'shimcha adabiyotlar:

- Мирзиёев Ш.М. «Танқидий таҳлил, қатыйи тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик ҳар бир раҳбар фаолиятини кундалик қоидаси бўлиши керак», Ўз.Р. ВМ 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишлиланган мажлисидаги Ўз.Р. Президентининг нутқи // «Халқ сўзи» газетаси, 2017 йил, 16 январ, Тошкент
- Мирзиёев Ш.М. «Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз», Т., «Ўзбекистон», 2016
- Мирзиёев Ш.М. «Буюк келажагимизни мард ва олийжаноб ҳалқимиз билан бирга қўрамиз», Т., «Ўзбекистон», 2017
- «2017—2021 йй. Ўзбекистонни ривожлантиришнинг 5-та устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегияси», Т., феврал, 2017 й.
- Бондарчук Е.И., Бондарчук Л.И. «Основы психологии и педагогики», Курс лекций, Киев, 2002
- Гамезо М.В., Домашенко И.А. «Атлас по психологии», М., 1986
- Годфруа Ж. «Что такое психология?»: В 2-х т. Т.1. Пер. с франц. М., «Мир», 1992
- Гамильтон Я.С. «Что такое психология?», С-Пб, «Питер», 2002.
- Гинецинский В.И. «Пропедевтический курс общей психологии», С-Пб, 1997
- Гиппенрейтер Ю.Б. «Введение в общую психологию», курс лекций, М., МГУ, 2006
- Давлетшин М.Г., Туйчиева М. «Умумий психология», Т., ТДПУ, 2002
- Дружинин В.Н. и др. «Психология», Учебник, «Питер», 2003
- Маклаков А.Г. «Общая психология», учеб. пособие, С-Пб, «Питер», 2001
- Немов Р.С. «Психология». Кн.1. - М., 2003
- «Психология и педагогика» под ред. А.А.Радугина, М., «Центр», 1999
- Реан А.А. и др. «Психология и педагогика», С-Пб, «Питер», 2002
- Рубинштейн С.Л. «Основы общей психологии», С-Пб, «Питер», 2000
- Стасенко В.Г. «Профессия психолог в современном мире», Воронеж, 2010
- Соколова Е.Е. «Общая психология в 7-томах», под ред. Б.С.Братуся, М., 2005
- Robert J. Sternberg «In Search of the Human Mind», London, 1998

Elektron ta'lif resurslari:

- www.tdpu.uz, www.pedagog.Uz, www.Ziyonet.uz
- www.edu.Uz, tdpu-INTRANET. Ped, www.zadarya.freenet.uz
- www.psycholodies.ru, www.psychology.net.ru, www.expert.psychology.ru, www.myword.ru.
- www.psy.piter.com. (Psiportal, Stolitsa setevoy psixologii), www.school.edu.ru;
- www.piter.press.ru www.vlados.ru, www.pedagogika.ru; www.sinor.ru.nsu
- www.nastavnik.iatp.bu www.pgpu.penza.com, www.flogiston.ru. (А.Н.Леонтьев, Обзоры психологических сайтов), www.rsvpu.ru, www.herzen.spb.ru, www.psycho.all.ru.